

NAPREDNJAK

List hrvatske pučke napredne stranke.

Pretplata: na godinu Kr. 5.— Na pò god. Kr. 2.50. Za inozemstvo suviše pošt. trošak. Pojedini broj u mjestu 6 para vanka 8.

IZLAZI SVAKOG PETKA

Pretplata šalje se administraciji. Pisma šalju se uredništvu Rukopisi se ne vraćaju a neplaćeni se listovi ne primaju. Oglasi se računaju po 16 para po petit retku; za više puta po pogodbi. Priopćenja i zahvale po 20 para po retku.

SE NE VRAĆAJU. - POŠILJKE NEPLA- NE PRIMAJU SE. - - E RAČUNAJU 16 PA- ETIT RETKU, A ZA TA PO POGODBI. NJA I ZAHVALE 20 A PO RETKU. - - -

INAJSTIĆ.

Iljadica i drugovi

ponos Milanaca ipatičan, kao što ki ponos, ali je ostojan divljenja, in; on je plamen, e, on je moralna čudnovatu aktiv- aj radi mnogih ajživahniji, naju- je, -duguje svoj

visiti, ako mogi alno čuvstvo, nači alijani bili psiho- amo prema svom nego najvećma evo to je baza a.

na logično izviru, gi tijekomv unu- ke. Nacionaliste ferentni naprama politike i nekomu iga kao ispraznim vcima. Sada, a da e pred nekoliko ustellini objeloda- lia " nekoliko čla- rugi irendetizam", upirao u dužnost, pitanja Podneva oslobodimo ome njanja, a svi znaju,

u svojoj veoma knjigama, u kon- na, nije nikad za- itanja i probleme je razlika izmegju e bave ovim pro- cijonalista), samo ene stranke kon- života cilj samoj vjlja svrhu nacije n naime hoće — njegovu misao, a

seoske djece s kojom ptica, razuzdan kao šao čas poslan od sposobnost stvaranja razvijati, učiti zanat, umjetnički izražaj. iti preslice s konča- u vretencu izdupsti rno olova, da zvuči uricu ili dragu kojoj e vježbati se gradeći Bosne, što je stradao kiteći je izragjenom ma. Ta drvena obuča a starcu: žuljala je ar onda načini šljaku buvene; u toj prvj rirode moćte je po- osjećanje forme i ičku inteligenciju. Za- ića, Antu Starčevića, izrezujući ih u drvetu; ije u drvetu, zatim u

om čudotvorcu čak i gje u zadarskom „Na- o darovitom pastiru, iue poticao je vige-

NAPREDNJAK

List hrvatske pučke napredne stranke.

Pretplata: na godinu Kr. 5.— Na pò god. Kr. 2.50. Za inozemstvo suviše pošt. trošak. Pojedini broj u mjestu 6 para vanka 8. Plativo i tuživo u Šibeniku.

IZLAZI SVAKOG PETKA

Pretplata šalje se administraciji. Pisma šalju se uredništvu Rukopisi se ne vraćaju a neplaćeni se listovi ne primaju. Oglasi se računaju po 16 para po petit retku; za više puta po pogodbi. Priopćenja i zahvale po 20 para po retku. Plaća se sve unaprijed.

Pokret naše napredne

omladine.

Napredna omladina hrvatska i srpska, obdržavala je 10. i 11. tek. mj. svoj sastanak u Splitu, da se što bolje organizuje, pa da onda što aktivnije i uspješnije uzmogne djelovati i u narodu. Stupajući i dalje bezobzirno svojim pravcem na putu k slobodi i narodnom razvoju i napretku.

Tim smjerom udarila je u našem narodnom životu još pred četvrt vijeka omladina — ondašnja nova generacija, koja je nezadovoljna s radom starijih, stala na svoju ruku poduzimati u narodu razne akcije na osnovu modernih principa, te je svoje realistične nazore osobito širila na kulturno — prosvjetnom polju putem knjižica i časopisa. Oci i djeca nadjoše se i u našem narodu, jedni proti drugima, i nova generacija počela je i u nas djelovati sa realnijeg, naprednijeg stanovišta na ustuk starih dogmi i fraza, koje su vladale u našem narodnom životu.

Širenju i razvoju ovih novih ideja najviše je doprinjelo ono djaštvo, koje je (osobito nakon spajanja madjarske zastave u Zagrebu za boravka kraljeva) stalo pohađati sveučilišta u Pragu i Beču i koje je, stekavši u tim prosvjetljenim narodima znanja i volje za rad i oduševljeno idejama socijalno-kulturnim i reformatornim, počelo da skupa sa braćom Srbima djeluje u našem narodu. U tom smjeru stale su se širiti knjige i časopisi kao „Narodna misao“, „Život“, „Mladost“, „Nova nada“, realistični jugoslavenski „Glas“ (djačke grupe iz Praga) itd. i čim su se sve više okupljale mladi i napredni elementi ponajprije u grupu kulturnu, a zatim u političku dok se nije iz ovih elemenata, stvorila i kasnije organizovala hrv. pučka napredna stranka.

Ali i naša napredna stranka kad je uzrasla i ojačala, dobila je svoju djecu: najmladju generaciju. Među djaštvom naime započeo je i opet pokret kulturnog značaja. Djaci su se počeli sastajati u napredne organizacije, zaredali su djački listovi (osobito srednjoškolski) predavanja, brošure itd. Ali se se je ispočetka radilo mjestimice, sve na laku ruku, bez sustavnog rada i organizacije.

Intezivniji i sustavniji rad u našoj omladini započeo je tek onda, kad je Jurislav Janušić iz grupe varaždinskih djaka sakupio oko sebe lijep broj naprednih djaka. Napredna omladina započela je istom tada da se ističe kao posebna grupa u našem narodnom životu, te se je sve više koncentrovala i organizovala; napokon je osnovala i svoj list (mjesečnik „Hrv. Djak“ koji je kasnije postao njezinim organom.

Jurislav Janušić radio je okolo „Hrv. Djaka“ intenzivno i promišljeno, a bio je jedan od najsposobnijih i najplodnijih njegovih suradnika. List je najsavjesnije bio uređivan i proširen, a preko njega sijali su se u našu omladinu novi moderniji nazori i poticala se mladež na rad, na izobražavanje, na borbu proti natražnjaštvu. Janušićev najvažniji rad bio je organizatorni; on je na tom polju učinio mnogo u našoj naprednoj omladini.

Nakon smrti vrijednog Janušića (god. 1908. u lipnju) nastala je u redovima napredne omladine disorganizacija, na mjestima potpuna apatija i mrtvilo. Trebalo je stoga reorganizovati i bolje koncentrovati sve mladje naprednije sile. U tu svrhu sastala se napredna omladina na svoj prvi zbor na Trsatu dneva 6. 7. 8. kolovoza 1909. Tu je po mnogim naprednim akademčarima (Caldarovićem, Novakom, Sportićem, Parmačevićem, Begom, Jantolekom, Rastovčanom itd.) i mnogim srednjoškolicima redstavnica naprednih organizacija bio redigiran program H. N. O. i udaren smjer, kojim ima da stupa napredna omladina, te se je sastavio plan, kako će se provesti organi-

zacija cjelokupnog naprednog djaštva; osobita pažnja svratila se i pučko-prosvjetnom radu u širim slojevima našeg pučanstva; F. N. O. proglasila se je tu „samostalnom skupštinom kulturnog značaja, koja ne će da sudjeluje u dnevnom strančarsko-političkom životu, ali u tačine prati i aktivno sudjeluje svugdje, gdje se radi o podizanju naroda zgodnim institucijama i organizacijama.

Ovaj je zbor svršio lijepo i dostojanstveno. Omladina se razišla puna ideja i volje, te je počela na više mjesta da radi ozbiljno oko svoje jedinstvene organizacije, u čemu je uspjela tek mjestimice, tako u Splitu, gdje je već prije toga za takav pokret bio pripravljen dobar teren. Tu se je naime još pred pet godina okupilo djaštvo, osobito srednjoškolsko u jaku naprednu organizaciju. Bilo je oko 170 članova. Predavalo se je redovito dvaput i triput sedmično; primalo se i čitalo preko 100 „Hrv. Djaka“ i drugih časopisa, brošura itd. u naprednom duhu. To se je sve postiglo žilavim i ustrajnim radom tamošnjih akademčara kao A. Bega (osnovatelja i predsjednika organizacije), F. Zavorea (kasnije predsjednika), M. Košćine i drugih. Kasnije se ta organizacija ponešto rastepla kad je srednjoškolsko djaštvo napose od sveučilištaraca stvorilo svoju posebnu organizaciju. Tek nakon ovogodišnjeg sastanka predstavnik pokrajinskih organizacija okupila se ponovno napredna srednjoškolska omladina dalmatinska i otevl se zavjerdalaj apatiji i mrtvilo u djaštvu spremila je sve potrebitu za sastanak u Splitu.

Na tom je sastanku napredna omladina u više resolucija (koje donosimo na drugom mjestu Op. ur.) i uz učestvovanje od preko 150 izaslanika naprednog djaštva iz raznih krajeva domovine odredila svoj smjer i daljni rad u narodu, osobito u djačkim slojevima. Naše djaštvo ponijelo je sasvim lijepu uspomenu iz naprednog Splita, gdje je bilo lijepo i prijateljski primljeno i paženo.

Ovakovi se sastanci preporučuju našoj omladini, da se što bolje upozna i organizuje, pa da jedinstveno i sistematski započne raditi u svom krugu i u narodu.

Nego treba ovom prigodom konstatovati i jednu žalosnu pojavu: da naime neki napredni djaci ostaju samo po titulu „naprednjaci“, dočim se u stvari malo čim bave i malo za čim zagrijavaju; negativni u svemu i apatični ne idu ni na svoje sastanke, i sa indiferentnošću prelaze preko ovog važnog pokreta naprednog djaštva. Ta bi se omladina imala ipak jednom okaniti tog natražnj „naprednjaštva“ i komoditeta te jednom nešto započeti.

Splitskim sastankom spremila se je dakle naša H. S. N. O. na ponovnu borbu i rad. Ovom ponovnom impulsu naprednjaštva u djaštvu treba da se uzraduje svaki slobodoumniji i bolji patriota, te da ovaj djački pokret prati i svim silama pomaže. Naša omladina ne smije ostati osamljena kao što je to do sada bivalo, jer se ovdje ne radi samo o djačkom pitanju, nego o napretku i budućnosti našeg naroda, kojemu će do koji decenij biti na čelu ova ista današnja omladina. Radi se o najnovijoj, slobodoumnijoj, bojovnijoj eri naprednjaštva, koje je u ovaj sudbonosni čas okrenulo svoju oštricu proti našem najopasnijem današnjem neprijatelju — klerikalizmu i proti svim njegovim najnovijim poduzećima osobito među omladinom (katolička akademska liga, kongregacije, domagojstvo itd.) kao i proti akcijama ostalih trulih elemenata u našoj domovini.

Na ovu, u prvom redu kulturnu borbu stjerale su i nas kao i ostale prosvijetljenije narode prilike vremena; bilo je stoga skrajnje vrijeme da se ovakim pokretom stvori čvrsta falanga proti političkoj furtimaštini i klerikalnim navalama radi bolje i naprednije budućnosti našeg naroda.

Uprava općine šibenske.

IV.

U prošastim brojevima ovog lista pod ovim smo naslovom iznijeli nekoliko općenitih prigovora proti upravi općine šibenske i proti načinu njezinog upravljanja.

Danas ćemo prijeći na konkretne prigovore. Sabrati ćemo u kratko najprije ono, što smo u pogledu pojedinih tačaka dnevnog reda sjednice 10./7. 1910. iznijeli mi u našem utoku, pak ćemo onda objasniti riješenje Zemaljskog Odbora u pogledu svake pojedine tačke.

Naš utok je bio naperen u prvom redu 1. Proti zaključku prihvaćenom pod 1. tačkom dnevnog reda, kojim je bio odobren konačni račun god 1909.

Nama je bilo vrlo teško skupiti i malo konkretnije podatke za pobijanje ove tačke, a isto tako nam je teško i danas raspravljati o ovoj tački. Razlog ovih poteškoća leži s jedne strane u dosadašnjem mrtvilo šibenske opozicije prama komunalnoj politici, o čemu je već bilo govora u prošastim brojevima te dosljedno o slabom poznavanju unutrašnjih prilika i neprilika općinske uprave, a s druge strane o već pretresanoj tajnovitosti sa kojom sadašnja općinska uprava oprema sve i najzamašitije poslove.

Kako smo učinili u utoku, tako ćemo morati i danas, da naime rad općinske uprave, u koliko je u savezu sa konačnim računom i u koliko ne ulazi u druge tačke dnevnog reda iste sjednice, na koje ćemo doći kasnije, pretrasemo promatrajući ga sa vanjske strane, naime po onim znakovima koji su na dohvat svakom građaninu, koje svak može da vidi i kontrolira i koje svak čuti donekle i na vlastitoj koži. Pri tome ćemo se u glavnome držati onog reda, što ga općinski pravilnik u § 30 odreguje za poslove vlastitog općinskog djelokruga.

Slobodno upravljanje sa općinskom imovinom. Ovamo spada u prvom redu općinska imovina po selima. Mi znamo vrlo dobro, da je ovo rak-rana skoro svih naših općina, ali možemo mirne duše ustvrditi, da nijedna općinska uprava u Dalmaciji nije u ovom pogledu bila toliko nemarna koliko šibenska. U svakoj općini ima otimačina, grabeža općinske imovine sa strane pojedinih seljaka.

U drugim dalmatinskim općinama griješilo se u ovom pitanju u dvostrukom pravcu.

Neke su općine, kao n. pr. u svoje doba kliška, a donekle i sinjska, navalile na seljake sa bezbrojem sudskih parnica, koje su upropstile mnoštvo seljaka i seljačkih obitelji.

Druge su općine kao korčulanska (ako se ne varamo), upale u drugu pretjeranost time, što su podijelile skoro sva obradiva općinska zemljišta.

Mi ne možemo da odobrimo ni jedan ni drugi sistem. Zlo je jedno, a još gore drugo.

Prama ovima ekstremima ima općina, koje su pogodile zlatnu sredinu time, što su se sa otimačima nagodile na način, da su oni ostali kmeti na izmaknutim i obragenim općinskim zemljama, muša se djelomično podijelila, pri čemu se svakome seljaku uzelo u obzir prihvaćeni dio, dočim se jedan dio općinske imovine ostavio nerazdjeljen, kao nešto neophodno nužnoga za zajedničku porabu; ovaj se dio proglasio skoro nerazdjelivim i neotugljivim, pak se danas barem taj dio brižno čuva od svake otimačine.

Uprava šibenske općine nije se latila nijednog od ovih srestava. Ona nije pristupila k diobi; nije zametnula nikakve parnice, nije se ni s kim nagodila, već je pustila, da svak čini što i kako hoće. Ne treba niti spominjati, da se u tim izmaka odlikuju ponajviše glavari, pristavi, lugari, rondari i poljari, pak tako dalje sve do zadnjeg

Prva Dalmatinska Tvornica Prediva i Tkala **PAŠKO RORA I DRUG — U ŠIBENIKU**

Sastavljena iz najnovijih — najmodernijih strojeva pravi sukno (štofu) za odijelo i kabane u svakovrstnim modernim bojama iz same čiste naravne domaće vune.

pristaše općinske stranke. A i jedan općinski prisjednik ne žaca se ovih izmaka, pak je dosad već jednom za sličnu stvar i općinu zapravdao. Za jedno se selo prije izbora jednih i drugih spremalo sijaset sudskih parnica, ali su ih izbori i strah pred gubitkom vrlo sumnjive popularnosti odložili na bolja vremena. Nego pametni seljaci znati će u svoje doba naći lijeka i tome: oni, koji nijesu već, uskočiti će u općinsku stranku, pak će u njoj naći potpuni imunitet za slične operacije. Ovako je sa općinskom imovinom na selu.

Ali nije bolje ni u gradu. Na najljepšem položaju Šibenika i baš na obali, naprama ribarnici, uz glavni trg i stolnu crkvu te biskupsku palaču nalazi se jedna općinska kuća, zvata „Fundak“. Od nekoliko godina ova kuća ne samo da ne daje općini niti jedne pare prihoda, nego je dapače u takovom stanju zane-arenosti i trošnosti, da ozbiljno ugrožava osobnu sigurnost i da je na sramotu gradu, a morala bi biti i na sramotu općinskoj upravi, kad bi ova čutila i nešto ljubavi za naš grad. Kad bi se u ovu kuću uložilo nekoliko hiljada kruna, zapriječilo bi se sigurno rušenje ove kuće, poljepšao bi se cijeli onaj krasni položaj, koji je sa ovom ovom grdobom iznakažen, a općina bi od iste kuće primala vrlo lijepi prihod.

Malo sretnija od uprave ove kuće je uprava druge općinske kuće, u kojoj je smještena „Hrvatska Tiskara Dr. Krstelj i drug“. Ova bi kuća obzirom na svoj položaj, vrlo lijepi, na broj prostora i na nestašicu gragjevina u Šibeniku, morala izbacivati od K. 120—150 mjesečnog najma. Do ottrag koji mjesec davala je nasuprot samo najam od mjesečnih K. 50:— Da se ovome zlu doskoči, moralo bi se unajmljenje ove kuće staviti na javnu dražbu, pa kuća unajmiti najboljem nudiocu.

Nesretno se upravlja i sa trećom općinskom kućom, bivšom Zanchi. Mi još ne znamo, koji prihod daje ona kuća, u koju su morale doći škola ili općinski ured, a u kojoj se nasuprot danas koče pravaška društva „Sokol“ i „Čitaonica“. Prama današnjim najmovnim prilikama u Šibeniku ova bi zgrada imala davati prihod od barem K. 300—400 na mjesec.

Ne znamo, je li tako, ali ne vjerujemo. Da se i glede one kuće jednom stane na čisto, neka se takodjer i njezino unajmljenje povjeri javnoj dražbi. Tako gradjanstvo ne će imati razloga, da se na općinu tuži, a upravitelji općine moći će, da svakom općinaru pogledaju ravno u oči svijesni, da su time učinili svoju dužnost. I gragjanstvu i upravi općine biti će sa ovim javnim dražbama prištegijena mnoga neugodnost, kakovih je bilo u skoroj prošlosti, a biti će ih još više, ako ovo naše stanovište, ovaj naš opravdani zahtjev ne pobjedi.

Program

Hrvatske pučke napredne stranke.

IX. Konačna je težnja prosvijetljenog čovječanstva savez ravnopravnih narodnih država i svjetski mir.

Neka nijedan narod ne dira u tuđe, ako hoće da i drugi njegovo poštuju. Svaki narod neka bude slobodan. Niko neka ne gazi tuđu slobodu. Kako su svi ljudi pred zakonom jednaki u državi, neka tako i svi narodi na svijetu budu jednaki i ravnopravni između sebe. Neka nestane sile i nepravde. Neka ne bude više ratova. Nek svi narodi žive kao braća, jedan drugoga braneć i pomažuć u potrebi.

Eto to je zadnja želja i zadnji cilj hrvatske pučke napredne stranke i svih poštenih demokratskih stranaka na svijetu.

X. Poštenje u javnom životu ne može se dijeliti od poštenja u privatnom životu.

Dosad je među gospodskim strankama, bio običaj govoriti: „U politici nema poštenja“. Drugi opet sude ovako: „Gledaj ti, je li zastupnik pošten u saboru, je li načelnik pošten u općini, a ne zabadaj nos u njegove kućne, privatne posle. Neka on tu radi što hoće, neka živi, kako mu je drago. To su njegovi posli“.

Pučka napredna stranka ne odobrava ni jedno ni drugo tako govorenje. Pošten čovjek valja da i

u političkom životu pošteno postupa. Tko krade kod izbora, ko podmićuje, ko vara narod, taj je nepošten isto kao i onaj, koji krade na mjeri, koji čini kriva pisma, koji otimlje tuđe. Što je nepošteno u privatnom životu, nepošteno je i u politici. Ovako uči pučka napredna stranka.

Još uči ova stranka da ne može biti pošten u politici, ko je nepošten u svojoj kući ili u svome zanatu. Zato ne valja ono govorenje: „Što se nas tiče, kakav je zastupnik ili načelnik u privatnom životu?“ Naproti, baš to valja najviše gledati. Ako li je jedan varalica, derač puka, kamatnik ili lažac u svome zanatu, on nikako ne može da bude prijatelj naroda u javnom životu. Takova čovjeka pučka napredna stranka ne smije nikada staviti ni na kakvu pučku upravu, jerbo djela kažu čovjeka, ne slatke riječi i varava obećanja.

Zaključci hrv. srp. napredne omladine na sastanku 10.-11. VIII. 1911. u Splitu.

1. Antiklerikalna borba.

I.
Hrvatska i srpska napredna omladina sakupljena na sastanku u Splitu 10.-11. kolovoza 1911. izjavljuje:

da pod klerikalizmom razumijeva misao, nastojanje i rad klera, da gradjansko društvo podvrgne svojoj izravnoj zapovijedi u svrhu obnove sredovječnog duševnog i političkog crkvenog gospodarstva propašću naroda, H. S. N. O. uzimlje kao jednu od najprećih i najvažnijih svojih dužnosti gajenje i propagovanje slobodne misli i antiklerikalizma među svojim članovima, u obitelji, društvu i u puku.

II.
H. S. N. O. priznaje, da je H. P. N. S. u Dalmaciji, kao jedina pretstavica hrvatskog i srpskog antiklerikalizma u našem narodnom životu, doduše unijela u narod antiklerikalno raspoloženje i djelovala u antiklerikalnom smjeru, ali H. S. N. O. zahtijeva od H. P. N. S. da svoj antiklerikalni rad ne ograničuje na samo polje politike, nego da ga protegne osobito na polje kulturnog, socijalnog djelovanja i da njeno antiklerikalno djelovanje bude radikalnije i intenzivnije.

III.
H. S. N. O. obvezuje svoje članove da u svakoj prigodi podupru razvoj i napredak „Slobodne misli“, glasila hrvatskih i srpskih slobodnih mislioca, osobito saradnjom sakupljanje pretplatnika i pretplaćivanjem, i da sudjeluju u organizovanju i izradjivanju pokreta slobodne misli, jer je slobodna misao ne samo prirodni saveznik H. S. N. O. u poduzetotj borbi protiv klerikalizmu nego i jedino ozbiljno antiklerikalno djelo u našem narodu.

IV.
H. S. N. O. najžešće osudjuje postupak naprednog gjačva zagrebačke universe u akciji protiv ocijepljenju Rijeke od senjske biskupije, jer je tim postupkom napredno gjačvo zagrebačke universe došlo u oštar sukob sa sa svojim naprednim i antiklerikalnim principima. H. S. N. O. se izjavljuje solidarnom sa izjavom antiklerikalnih gjaka hrv. sveučilišta od 26.-VI. 1911.

V.
Na ustuk kat. akad. lige, klerikalnom slavenskom udruženju, odlučuje H. S. N. O. na svom sastanku izaslanika u Splitu, pozvati u prvom redu sva hrv. srp. i slov. nap. udruženja, da se organizuju u slobodnomu ligu, koja bi imala paralizovati rad gornje. Predradnje i organizovanje te lige povjerava se klubovima „Prosvjeti“ i „Njegušu“ u Zagrebu.

2. Djak i politika.

Napredna omladina ponovno naglasuje da je ona u hrvatsko-srpskom narodnom životu samostalna i neodvisna skupina kulturnog značaja.

H. S. N. O. pratić će do u tančine sav narodni život, ali će se kloniti svake dnevne stranačke politike i zalaganja za političke stranke.

H. S. N. O. će samo pomagati u javnom životu, gdje to može učiniti na isključivu i očitu korist naroda i bez štete za svoje napredne i slobodoomne principe.

H. S. N. O. stavlja se dakle samo u službu narodne prosvjete i narodnog gospodarskog rada u naprednom smjeru,

3. Zajednički rad hrv. i srp. napr. omladine.

Rad napredne omladine hrvatske i rad napredne omladine srpske ima biti u svemu jedan jedinstveni rad.

H. S. N. O. želi, da hrv.-srp. narodno jedinstvo dodje do jasnog i jakog izražaja ne samo na književnom polju, nego još više na društvenom, prosvjetnom i gospodarstvenom, zato žali, što na tim poljima narodnog života Hrvati i Srbi žive posebnim odvojenim životom. H. S. N. O. traži od hrvatske i srpske inteligencije da poradi i stvori pretpostavke da se postojeće hrv. i srp. gospodarske, prosvjete i slične institucije stope, a nove da budu zajedničke za Hrvate i za Srbe, da se tako i u tom pogledu provede i ostvari narodno jedinstvo.

(Slijedi)

Dopisi.

Skradin, 15. Augusta.

Otrag nekoliko godina u ovoj je općini bio potrošen silan novac oko uredjenja potoka, kojim teče kišnica iz sela u Skradin. Bile su podignute prezide, da se bujica zauzda i zbilja tim se spriječila ona nekad obična poplava, koja bi Skradin nakon velikih kiša neminovno zadesila. Korito se sada opet prenatrpalo materijalom, te ako općina to što prije, po svojoj dužnosti, ne pročisti, opet će poplava prijetiti ovom mjestu. Znajući, koliko je troška ta radnja vladu stala, čudimo se, da ista ne nalaže općini, koja tako malo mari za dobrobit ovoga mjesta i gradjanstva, da u redu uzdrži ono što joj je u punom redu i predano. A ako je načelnik indolentan, imaju i za to odnosi zakoni, samo ne bismo željeli, da zakoni igraju ulogu paučine, u kojoj se uhvate male mušice, a velike projure kao da tu i nema nikakove smetnje.

Eto u takovim važnim poslovima, naš načelnik hoće da se pokaže velikim štedišom. Mjesto da pri takovim radnjama, od kojih mjesto samo koristi crpe, u susret ma čim dolazi. Dočim takovo njegovo mudrovanje bijednu općinu skupo staje. Pri započetoj, a ne izvršenoj radnji obale, koja ne služi baš na diku pomorskoj vladi, mudri načelnik dokazao je kakovu korist zna crpiti od te neumjesne štednje. Za izvedbu radnje ni onaj mali trošak, koji je bio obećan sa strane općine nije dozvolio da se dade, dok je za sami nasip posljiše toliki novac bio bačen. da je mogao isti biti dostatan koliko za onaj neznatni trošak pri izgradnji, toliko i za nasip. Taj je posao bio povjeren jednom poduzetniku, a da se natječaj nije ni raspisao. Tada, a i danas je taj poduzetnik uplivna osoba, pa je milija načelniku njegova stolica, no opći interes.

Ne znamo, zašto se sad dozvoljava pokraj sv. Jere ono neuredno razbacavanje materija. Davno su tu bile grdne hiljade potrošene oko nasipa, pa zašto da se ne odredi mjesto za takav materijal, da se sa strane općine za prenos i rasipanje ne mora trošiti. Da li to mora da bude znakom čistoće i uredjenja mjesta?

Varivode, na Preobraženje.

Pred par godina kao oružnički stražmeštar stigao je u naše selo Velikonja. Tom čovjeku ka da je jedina zadaća amalovažanje našeg težaka. Mjere pak i postupanja, koja on pri svakom svom djelovanju upotrebljuje, nadilaze granice snošljivosti. Osorno, naprasito i nepažljivo takovo njegovo postupanje dovesti će jednom do teških posljedica.

Do prosjačkog je štapa doveo Jakova Berića. A davno već radi da do tog dovede i Šimu Berića, čovjeka, koji je uvijek bio čist i pošten. Ščega taj oružnik prgoni tako u opće naše seljane uvijek zagonetkom ostaje. Da izbrojimo sad sve pojedine slučajeve takova njegova postupanja, preveć bi na dugo pošli, nego ćemo samo spomenuti, da ćemo do potrebe slučaj za slučajem uz svjedoke iznositi.

Toliko na znanje nadležnoj vlasti, koja se oglašuje na privatne zaobe.

S.

Iz Trogira

U Trogiru je prava Babilonija. Ne zna se ni ko pije ni ko plaća. Mikula je bio u Splitu i pomoću d.ra Bulića nastojao, da dodje do nekakvog kompromisa, u koju svrhu je bio uređen i dogovor. Ali, kad je stigao u Trogir, brat mu